

האינדיבידואציה של בחור ישיבה

מחבר: נתן רודריג

ezrarodrigue@gmail.com

0549208695

<https://www.nathan-rodrigue.com/he>

6	הקדמה
10	הגולגולת והגן
11	הגולגולת והגן
13	שיקולים לשוניים
13	1. הניתוק
14	2. האהבה
15	3. הפרדוקס-מאחר המחשבה
16	4. הלשון
17	5. המלבוש
18	6. האמת
20	7. גבול הלשון
21	8. עד ההעדר
23	9. החיים עלי אדמות
26	הדרך וההליכה
26	1. החכמה והארץ
27	2. החכמה והתורה
29	3. שתי אופני קיום - ההליכה
30	4. האופן הפרטי - הדרך
31	5. תורה ודרך ארץ
32	6. חנוכה ופורים - ייחוד ההפכים
33	7. שתי מישורים
34	השעיר לעזאזל
41	העץ האסור
41	1. פירוש מזעזע
42	2. פירוש הרמב"ם
42	3. פירוש המהר"ל
43	4. פירוש הרמב"ן
43	5. פירוש הרמח"ל
45	6. פירוש רבי חיים ויטאל
46	7. פירוש כולל
51	מבנים יהודיים
51	1. עולם השמות
52	2. כתפוח
53	3. ציות ודעת כתנועה
54	4. ציות ודעת כמבנה
55	5. שתי הלוויתנים
57	6. העור, האותיות והדיבור
58	7. הבית, המערה
60	יהדות ואינטואיציה
61	הדוגמה
63	הטכניקה

67.....	השכל
69.....	האמונה
71.....	סוף האינטואיציה
74.....	החלום
77.....	היחס לרע
81.....	היחס לנשי
86.....	סימבולים, אותיות, מספרים
92.....	המיתוס שלי
93.....	האני והכוליות, פירוש
93.....	1. ההקשר היהודי
93.....	א. הלא מודע
94.....	ב. מוות וברית מילה
94.....	ג. הר סיני
96.....	ד. מאבק נגד העבודה זרה והנשי
96.....	ה. ברכה או קללה
97.....	2. מן האל הבא מבפנים
100.....	3. אם העולם
103.....	בתחתית ההר
103.....	1. מדע ותופעות פסיכולוגיות
104.....	2. החיפוש הכנה לפי סוקרטס
104.....	3. איך ניתן לדעת אם יש פירוש אובייקטיבי לחלומות?
105.....	4. מהעובדה שהתת-מודע אינו חלק מהאני
106.....	5. האם אפשר להסיק את קיומו של רצון אלוהי באדם?
107.....	6. באיזו מידה האדם בעל בחירה?
107.....	7. דרגות הרוע
108.....	8. המאבק
109.....	9. הטוב
110.....	10. הפנמת הרע
110.....	11. המודעות
112.....	12. רוח העמק
113.....	13. הדרך והחיים
114.....	הנחש ומטה
115.....	1. עונש הנחש
116.....	2. הדרקון-כח בלתי עביר
118.....	3. אורובורוס - אחדות קדמונית
119.....	4. הגואל
121.....	5. הנחש והמטה
122.....	6. המוות, הגוף והאינדיבידואציה
124.....	המיתוס שלי
124.....	1. מהאינסוף אל ה"אני" - האב והאם
125.....	2. בעיית הרוע - הבן והאם

- 127.....האהבה החבויה באדמה - רוח הקודש, הגנוסטיקה 3
- 128.....תפקידן של האימהות - סוף העולם 4

הקדמה

לפני מספר שנים חוויתי לראשונה, מאז שהתחלתי ללמוד תורה, משבר דתי שהוביל למצב דיכאוני אלים אך קצר. יום אחד, באוטובוס לירושלים, הרגשתי פיזית מעין התכווצות. ופתאום הרגשתי שאיבדתי את האמונה, היה נראה לי שכל מה שלמדתי במשך כל השנים האלו אינו שווה כלום. זה לא היה מחושב אלא פשוט חוויה, זה היה ספונטני. במהירות מצבי התדרדר, כבר לא האמנתי בשום דבר, וכלום לא עזר. חשבתי שאני אדם רע, נרדף על ידי הרוע או משהו בסגנון. לאחר שלושה שבועות של עצב אינטנסיבי ומעיק, חלמתי חלום:

ספר קבלי

אני פוגש חכם, הוא מקובל. יש לו ספר בידיים שאני לא מכיר
והוא נותן לי אותו.

לפי החלום הזה, המשבר הדתי שלי היה תחילתה של תנועה מחשבתית חדשה שתאפשר לי לגשת לידע שהחלום מייחס באופן מיתולוגי למקובל. הספר כאן הוא אותו ספר חדש, שהיה עדיין לא מודע בתוכי באותה תקופה, בהתהוות בתוך המשבר הרוחני שלי. אבל החלום הזה לא הספיק אז כדי לנחם אותי, במיוחד כשבאותה תקופה עדיין הבנתי את חלומותיי בצורה חלקית בלבד, והייאוש היה בלתי נמנע. הסבל לא פסק. ואז חלמתי את החלום הבא:

אישה צולעת

אני רואה אישה מוכה, צולעת, כלואה באוניברסיטה אמריקאית.
האישה הזו היא אשתי. היא עוברת מול בית משפט שמקבל
החלטה להקל מעט את סבלה וזה הכל.

במציאות, הייתי רחוק מלהיות נשוי. מדובר באישה הפנימית, זו שיונג מכנה אנימה. הסבל שלה משקף את מצבי הדיכאון; סבלה הוא הדיכאון שלי. האנימה מתבטאת ברוב המקרים דרך פונקציית הרגש של הגבר. העובדה שהיא צולעת מצביעה על כך שאין לה אחיזה במציאות, אינני נותן לה לצעוד איתי. אני מדחיק את רגשותיי, רוצה לשלוט בהכל דרך השכל, להגדיר את העולם כפי שנוח לדוגמה, ואז לחיות רק את הדוגמה הזו. אבל האנימה מביאה נקודת מבט שמאפשרת קשר עם הלא-מודע. מצבי הדיכאון היא תפיסה של נקודת מבט אחרת זו ושל המרחק שלה מהתודעה שלי באותה תקופה. העובדה שהיא עוברת עינויים באוניברסיטה אמריקאית היא נושא בפני עצמו. נאמר שהחלומות מתנגדים לרוב לאוניברסיטאות של היום, שמתמקדות בעיקר באינטלקט ללא קשר עם הלא-מודע. העובדה שבית המשפט מקל את עונשה משמעה שהשופט הפנימי בתוכי, כמו הסופר-אגו אצל פרויד, הולך להקל על הדיכאון שלי, וכך היה לאחר מכן.

מאוחר יותר אפילו מצאתי דרך לשכוח את הפרק הזה ולחזור להיות "דתי". אז חלמתי את החלום הבא:

משוואות ופרופסור אינדיאני

הנה אני בשדה פתוח, יום בהיר, השמש מאירה את השדה, יש גדר מתכת מולי. הרבה אנשים מחכים שאשבור את הגדר כדי לפתוח להם דרך. אני מנסה לנסר את הגדר ומתאמץ, אבל זה לשווא. ואז אני מוציא גרזן ושובר את הגדר במכה אחת. אני שומע מחיאות כפיים. פתאום אני מוצא את עצמי, דרך קפיצה בזמן, בתוך יער. יש לי מזוודה ביד שמאל. אני מתקדם ופוגש את אמי. אני פותח את המזוודה השחורה, מוציא קופסה לבנה, פותח אותה מולה ומראה לה עובר מכורבל בעצמו, שאותו רואים מהגב בתוך הקופסה הלבנה. אני אומר לה שזה הילד שלי. היא אומרת לי שהוא חולה מאוד ושאי חייב מיד לקחת אותו לרופא. אני עושה זאת ומוצא את עצמי, עדיין בתוך היער, תחת עץ, מול גזע עץ כרות אחר, שמעליו מרחפות משוואות. יש פרופסור למתמטיקה מימין לגזע. הוא נראה כמו אינדיאני אמריקאי. אני צריך לעבור מבחן ואני רואה שני דרכים מתמטיות שמופיעות מעל הגזע כדי לפתור את המבחן. הפרופסור מסביר לי שהדרך הקלה יותר היא זו של הרוב, אך היא לא נוגעת לעומק של המשוואה, אלא רק לטכניקה. הדרך השנייה נכנסת לעומק המשוואה, אך היא קשה. מדובר בסדרות מתמטיות שכשהן נוטות לאינסוף (שבאופן פרדוקסלי, כשהן נוטות לאינסוף הן מתכנסות למספר שלם). אני רוצה שהוא ימשיך להסביר לי כדי שאוכל לבחור באיזו דרך ללכת, אבל הוא שותק.

ניתן להבין את החלום בצורה הבאה:

- קודם כל, השדה והשמש: זהו המרחב הפנימי שבו חייתי בתקופת החלום, לימוד התורה, אור התודעה הצלולה. הגדר, המתכת קשה וקרה, היא המחסום של האינטלקט שמונע ממני לחקור מעבר לסביבה הרוחנית המוכרת הזו.
- לנסר את הגדר זו דרך לנסות לצאת בעדינות, בעוד שהגרזן מייצג משהו אלים יותר, נמרץ יותר. מחיאות הכפיים מגיעות, כנראה, כי אנשים רבים סובלים, מוגבלים על ידי מסורת שקבועה בתוך הספרים, ואינה מאפשרת עוד גישה להתחדשות, לילד הפנימי.
- היער מסמל את החזרה אל עומקי הנפש והלא-מודע. תמונה זו מופיעה באגדות, שבהן הגיבור, שנדחה, מוצא את עצמו ביער, כמו פרסיבל באגדת הגביע הקדוש. זה גם דומה ליונה בבטן הדג או ליוסף בבור. זהו מרחב אפל, מקום להיוולדות פנימית חדשה.

- המזוודה השחורה שייכת ללא-מודע, אב הקופסה הלבנה מסמלת טיהור ואור. העובר הוא הילד שנושא בתוכו את תהליך האינדיבידואציה, אם אפשר לומר.

- אני מציג אותו בפני אמי, שהיא כאן הפונקציה האימהית שלי, והיא מייעצת לי לטפל בו, לתת לו חיים בתוכי.

גיל העובר יכול לתת לי כמה רמזים. למעשה, כשאני חוזר אחורה תשעה חודשים, מצאתי אירוע משמעותי: הדיכאון והמשבר הדתי שעליו דיברתי בהתחלה. המשבר התחיל בדיוק תשעה חודשים לפני החלום, ויכולתי לוודא זאת כי אני כותב יומן.

- החלק הבא של החלום מופשט יותר וקשה יותר לפרש. גזע העץ הכרות מייצג התפתחות שהופסקה, אולי ההתפתחות שלי כשחציתי את הגדר. בפילוסופיה אומרים שהמתמטיקה מייצגת את חוקי היסוד של היקום. בחלום ייתכן שמדובר בחוקים הארכיטיפיים של הנפש. יונג היה אומר שהפרופסור למתמטיקה הוא חלק לוגי מהנפש שלי שעדיין לא מובחן. והוא גם אינדיאני, חלק לא-רציונלי של הנפש שלי, עם קרבה רבה ללא-מודע, בדומה לאבוריג'ינים. זהו שילוב של תפקיד הוראה והשלמה בין רציונליות לאי-רציונליות, שהורגלנו להעמידם כניגודים.

- יש מבחן ושני נתיבים מתמטיים: אין מישהו שידריך אותי (נושא זה חוזר בכמה חלומות שבהם אני צריך ללמוד לבד). שני הנתיבים, יונג היה אומר, מייצגים את המעבר של תוכן מהלא-מודע אל התודעה. מה שהפרופסור מסביר, בתוכי, כבר הפך למודע. נתיב הרוב הוא כנראה זה של המסורת הקפואה בתוך הספרים, פתוח לרבים, אך חסר עומק, חסר טרנסנדנטיות. המשוואות הן כמו שבילי חיים, והמספרים הם דימויים של עקרונות בסיסיים, אבל לא במובן שהחיים נקבעים רק לפי ההיגיון. הנתיב השני, הקשה יותר, נכנס לעומק, זהו נתיב האינדיבידואציה. הוא מקשר בין מספרים שלמים לבין האינסוף, כלומר הטרנסנדנטי. והפרופסור שותק כאן, כי עליי לבחור בדרך השנייה ולפתח אותה.

בקיצור, החלום קורא לי לטפח את פירותיו של המשבר הזה, התינוק בסכנה ועליי לעזור לו לגדול, בניגוד לניסיוני לחזור להיות "נורמלי". הוא יוביל אותי לעבודה הגדולה שלי על חלומות והדתות. בהמשך, החלומות ורוחות המלאכים והמתים ילמדו אותי יותר ויותר, או אף יכניסו אותי למסלול חניכה. אחרון חלומות גדולים, ביניהם חלום שבו אמ העולם קוראת לי לגלות עולם חדש בחלל. בסוף כתיבת הטקסט האחרון של הספר הזה, חלום הראה לי את הכוכב החדש שגיליתי, וראיתי כל אזור בו והייתי צריך להציג אותו לאנשים. הספר הזה הוא הכוכב הזה, והטקסטים הם האזורים שבו. הספר מורכב משלושה חלקים. הראשון, "הגולגולת והגן", הוא אוסף טקסטים שמנסה לארוג הרמוניה בתוך היהדות בין תנועה לא מודעת תת-קרקעית שצומחת, לבין תנועה מודעת שקשורה יותר לחוק ולמסורת. הטקסטים משקפים התפתחות מחשבתית, אך ההרמוניה הזו לא תישמר בחלק הבא. החלק השני, "יהדות ואינטואיציה", נכתב בסגנון שונה, בצורה של נקודות ואפוריזמים. המטרה הייתה לנסח ביקורת, המבוססת על חלומות והמקורות היהודיים, על היהדות האורתודוקסית כפי שהיא מוצגת כיום, שתאפשר לגלות את החלק האינטואיטיבי שנעלם מהיהדות. מעבר לביקורת, יש בטקסטים רעיונות חדשים בנושאים כמו חלומות, רוע, נשיות ואחרים. החלק השלישי, "המיתוס שלי", הוא אוסף הרהורים המבוססים על השראה שמחברת ישירות לתת-מודע וללא עוד ניסיון להצדיק מסורת עקרה. ההרהורים רציניים יותר, קרובים יותר

למחקר, ואולי מקוריים יותר. השאלות הדתיות הגדולות נשאלות השאלות שברקע הטקסטים האלה.

הטקסטים האלה אינם מתיימרים להציג ודאות תאולוגית כלשהי, אלא מהווים השתקפות של תהליך ההתפתחות הפנימי שלי, הצצה באינדיבידואציה. הם מבטאים את השאלות שלי, את ההשגות שלי בתת-מודע על רקע הדרמות שמתרחשות בחיי במקביל, תוך כדי העמקת ה"משוואה" הצפה מעל העץ. אינני מחפש לנסח אמיתות מטפיזיות, אלא לשתף חזיונות של הנשמה. לכן הטקסט האחרון שלי, שהוא תוצאתה של חקירה זו, נקרא "המיתוס שלי". ככל שהעמודים נכתבים, אני מתרחק מהאמונה במסורת כדי לרדת לעומקם של דברים, כדי לחפש את הנשי, את אם העולם, ולהתבונן ביחסים בין היצרים, החוק והנפש. אני פונה יותר ויותר אל החכמה ופחות אל הידע התיאורטי. הספר הזה הופך יותר ויותר לשיקוף של החוויות שחוויתי, החלומות והחזיונות שלי, ומתרחק מיצירה שנבנתה מתוך קריאת ספרים. הוא מציג דיאלוג מתמשך עם התת-מודע. לא מדובר בספר יוגיאני במובן המדויק, אלא בעדות אישית, לעיתים אף סותרת, שבה רעיונות מסוימים מההתחלה אינם אלו שאני נוקט בהם כיום. עם זאת, אני משאיר אותם כפי שהם, מכיוון שהם חלק בלתי נפרד מהתהליך שהביא אותי למקום איפה שאני נמצא. שלושת הטקסטים האחרונים, ובעיקר האחרון, הם עבודי התוצאה של החיפוש הזה. הם משלבים נושאים חוזרים ונשנים מההווים חלק מהמיתוס האישי שלי: העור, הנחשים, המלבוש של אלוהים, תפוח הזהב, המאבק מול רוע שחזק מהאדם, החלומות, אם העולם, החיים הנחווים מול האינטלקט הבודד, היהדות מול הנצרות, הדרך האישית, הפסיביות... הספר הזה הוא פרי המפגש חיוני עם התת-מודע.

15 אוקטובר 2024

ירושלים